

Hypotyreóza

Komplexní průvodce onemocněním
a ošetrovatelskou péčí

Dagmar Maršálková

Podstata onemocnění: Zpomalený metabolismus

Definice: Snížená funkce štítné žlázy vyznačující se nedostatečnou sekrecí hormonů T3 a T4.

T3 ↓

T4 ↓

Následek: Všechny klinické příznaky vznikají v důsledku celkově sníženého metabolismu organismu.

Péče: Nemocný vyžaduje trvalou dispenzarizaci v endokrinní poradně a pravidelné kontroly.

Etiologie: 5 hlavních příčin

Autoimunita

Chronické autoimunní záněty štítné žlázy.

Deficit

Nedostatek jódu v potravě.

Ozáření

Terapie zářením v oblasti krku.

Léky

Vysoké dávky tyreostatik.

Vrozené vady

U dětí kongenitální chybění štítné žlázy.

Klinický obraz onemocnění

Dospělí:
Myxedém (soubor klinických příznaků dospělých).

Děti:
Kreténismus (hlavním příznakem je mentální retardace).

Chrapot, dušnost, anémie

Bolesti svalů

Zimomřivost

Zácpa a přibírání na hmotnosti

Únava, spavost a zpomalené reflexy

Poruchy paměti

Otoky (na víčkách i celkový edém v důsledku retence tekutin)

Vypadávání vlasů a ochlupení, suchá kůže

Vyšetřovací metody a diagnostika

1. Anamnéza

Sběr anamnestických údajů od pacienta (únava, změny hmotnosti, zimomřivost).

2. Fyzikální vyšetření

Celkové zhodnocení stavu, včetně měření vitálních funkcí (krevní tlak, tep) a palpace štítné žlázy.

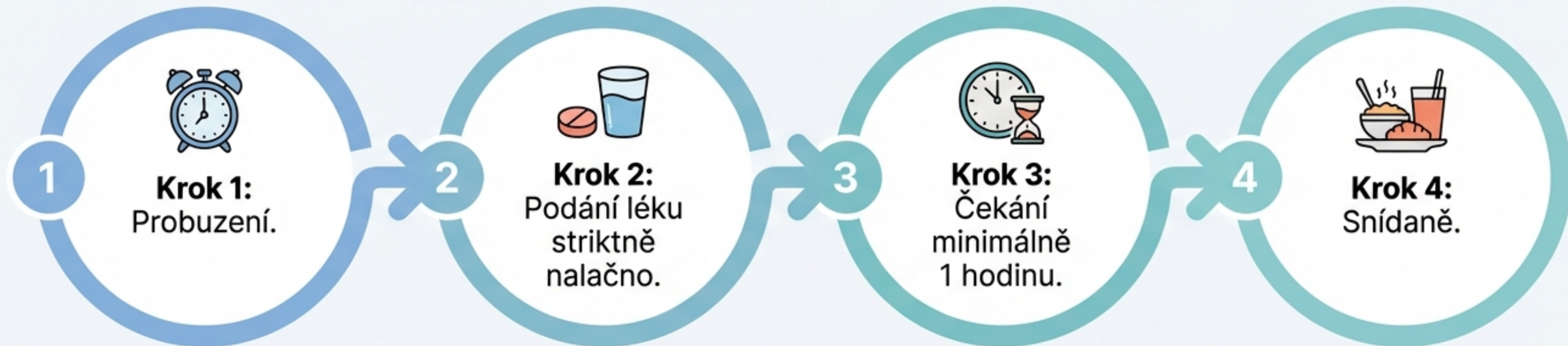
3. Laboratorní testy

Odběr krve na stanovení hladiny hormonů štítné žlázy (T3, T4, TSH).

Farmakologická léčba: Substituce hormonů

Cíl: Substituční léčba – nahrazující chybějící hormon štítné žlázy (Letrox, Euthyrox).

Upozornění: Existují různé síly léků – obrovský pozor na záměnu dávkování! Léčba je doživotní a individuální.

Od příznaků k ošetrovatelským problémům

Zdravotní symptomy

Zpomalené myšlení a vyjadřování

Snížená svalová síla a výkonnost

Zimomřivost (hypofunkce)

Suchá, hrubá kůže

Nadměrná spavost

Zpomalený metabolismus

Změny vzhledu (váha, vlasy, nehty)

Ošetrovatelské problémy

Riziko nepochopení a nedostatek informací.

Porucha pohyblivosti, zhoršená sebepéče a vysoké riziko pádu.

Pocit tělesného nepohodlí.

Porucha integrity kůže, zvýšená zranitelnost.

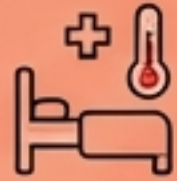
Narušený spánkový režim.

Porucha vyprazdňování (zácpa).

Nespokojenost se vzhledem, obavy z budoucnosti.

Péče: Prostředí, pohyb a psychologie

Prostředí

Malý, klidný pokoj. Uložit nemocného co nejbližší ke zdroji tepla.

Pozor: Nikdy nekombinovat pacienty s hypo- a hypertyreózou na jednom pokoji!

Pohyb a Psychologie

Pohybový režim: Volný, ale s přihlédnutím ke snížené svalové výkonnosti. Nutný doprovod nemocného na vyšetření (riziko pádů).

Psychologie a komunikace: Respektovat zpomalené myšlení a vyjadřování. Předcházet nedorozuměním klidným a trpělivým přístupem. Zjistit úroveň informovanosti pacienta.

Péče: Hygiena a integrita kůže

Hodnocení soběstačnosti

Zhodnotit úroveň péče o osobní hygienu (zda pacient zvládne sám, nebo vyžaduje dopomoc).

Teplotní komfort

Voda při mytí musí být dostatečně teplá, aby nemocný, který trpí zimomřivostí, neprochladnul.

Ochrana kůže

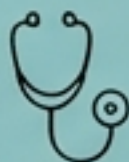
Nutná prevence poruch integrity kůže. Kůže je suchá a zranitelná – pravidelně promazávat mastnějšími krémy a mastmi.

Péče: Sledování funkcí a varovné signály

Základní sledování:

Základní sledování: Monitorovat fyziologické funkce (hlavně puls), tělesnou hmotnost (ve stejnou denní dobu pro objektivitu). Změny okamžitě hlásit lékaři.

Sledování příznaků nemoci:

Sledování příznaků nemoci: Hlídat stupňování příznaků (zhoršení spánku, úbytek hmotnosti, průjmy, nesnášenlivost tepla, nervozita) → může značit nutnost snížit substituční léčbu.

[VAROVÁNÍ - RIZIKO PŘEDÁVKOVÁNÍ]

Účinky léků je nutné přísně sledovat. Znamky předávkování substitucí zahrnují:

- Bolesti na hrudi (typu angina pectoris)
- Bušení srdce (palpitace)
- Tachykardie

Péče: Výživa a vyprazdňování

Výživa:

Výživový režim: Pacient má zpomalenou látkovou přeměnu, malou chuť k jídlu, ale sklon k tloustnutí.

- Omezit přísun cukrů a tuků.
- Zvýšit obsah zeleniny, ovoce a zbytkové (vláknité) stravy.
- Zajistit dostatečný přísun tekutin.

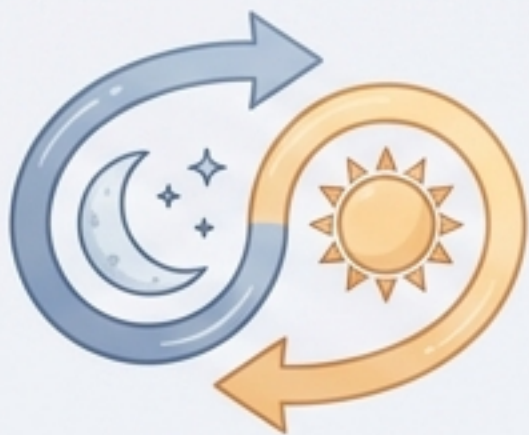
Vyprazdňování:

Vyprazdňování:

- Zhodnotit soběstačnost a pravidelně sledovat vyprazdňování moče i stolice.
- Prevence zácpy: Vhodná strava + dle ordinace lékaře podávání osmotických laxativ (např. Lactulóza).

Péče: Spánek a odpočinkový režim

Zhodnocení kvality: Nemocný často pospává i během dne (hypersomnie).

Klíčový cíl: Zabránit spánkové inverzi
(stav, kdy pacient v noci bdí a ve dne spí).

Ošetřovatelské intervence:

- Zajistit klidné a vhodné prostředí pro nerušený odpočinek.
- Respektovat individualitu a dosavadní spánkové návyky nemocného.

Edukace pacienta: Pravidla pro domácí péči

Doživotní farmakoterapie:

Nutnost pravidelného užívání léků, dodržování správné síly léku a striktní užívání vždy ráno nalačno.

Sledování varovných příznaků:

Pacient musí umět rozpoznat změny srdečního rytmu (tep, bušení srdce, bolest na hrudi), zhoršení spánku, nervozitu, průjmy, nechtěný úbytek hmotnosti nebo nesnášenlivost tepla (známky nadměrné dávky).

Pravidelné kontroly:

Nutnost celoživotní dispenzarizace v endokrinologické ambulanci a dodržování termínů kontrolních vyšetření.

Shrnutí a opakovací otázky

Jak byste charakterizovali hypofunkci štítné žlázy?

Jaké jsou hlavní příčiny vzniku?

Vysvětlete rozdíl mezi pojmy Myxedém a Kreténismus.

Vyjmenujte alespoň 5 hlavních příznaků onemocnění.

Jaká jsou zlatá pravidla pro podávání substitučních léků?

Vyjmenujte 3 hlavní ošetrovatelské problémy a jejich řešení.